

Elérkezett a kovásztalan kenyér napja, amikor meg kellett ölni a húsvéti bárányt. Jézus elküldte Pétert és Jánost ezzel a megbízatással: „Menjete, készítsétek el a húsvéti bárányt, hogy elkölthessük”. [...] Elmentek és el is készítették a húsvéti bárányt. Amint elérkezett az óra, asztalhoz ült a tizenkét apostollal együtt. Így szólt hozzájuk: „Vágyva vágytam rá, hogy ezt a húsvéti bárányt elköltssem veletek, mielőtt szenvedek. Mondom nektek, többé nem eszem húsvéti bárányt, míg be nem teljesedik Isten országában.” [...] Most a kenyeret vette kezébe, hálát adott, megtörte és odanyújtotta nekik ezekkel a szavakkal: „Ez az én testem, amely értetek adatik. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.” Ugyanígy a vacsora végén fogta a kelyhet is, és azt mondta: „Ez a kelyhe az új szövetség az én véremben, mely értetek kiontatik” (Lk 22,7–20)

A Napról elnevezett napon mindannyian, városokban és a falvakban egyaránt, összejövetelt tartunk. És fölolvassuk az Apostolok emlékiratait és a Próféták írásait, amint azt az idő engedi. A felolvasó elhallgatása után az előljáró beszédében int és buzdít, hogy ezeket a szép dolgokat tetteinkkel utánozzuk. Majd mindannyian fölállunk és közösen imát mondunk. [...] Közösen imádkozunk magunkért meg a többiekért, hogy miután az igazságot megtanultuk, a helyes életre törekedjünk, tetteinkben a jót kövessük, s azon legyünk, hogy parancsait megtartsuk, és az örök üdvösséget elnyerjük. Imáink befejezésekor csókkal köszöntjük egymást. Ezek után a testvérek előljárójához kenyeret és kelyhet visznek vízzel vegyített borral, aki kezébe veszi, dicséretet és dicsőítést mond a mindenség Atyjának a Fiú és a Szentlélek neve által, hálát ad neki, és áldást mond hosszasan azokért, amiket nekünk adott, hogy Ő bennünket ezekre méltatott. Imái és hálaadása befejezésekképpen az egész nép ráfeleli az Áment. Az előljáró hálaadása és az egész nép felelete után az általunk diakónusoknak nevezettek minden jelenlevőnek osztanak a hálaadás kenyéréből és a vízzel elegyített borából, visznek belőle a távollevőknek is. (Szent Jusztinosz: Apológia 1,67.65)

húsvéti pászka-lakoma

kenyér

kehely

70-es évek

Nap napján: az Úr napján

apostolok és próféták

magyarázat

imádság mindenkiért

csók

**kenyér és kehely
dicsőítés
Szentháromságos formula
eucharisztian**

Ámen

165 körül

Hálát adunk neked, Istenünk, szeretett Fiad, Jézus Krisztus által, akit ezekben az utolsó időkben küldtél nekünk, mint szabadítót, megváltót és akarod hírnökét, aki a te elválaszthatatlan Igéd, aki által mindent teremtettél; akiben kedved telt, akit leküldtél az égből a Szűz méhébe, és fogantaték, megtestesült és fiadként nyilatkozott meg, született a Szentlélektől és a Szűztől.

Ő betöltvén akarodat és szent néped szereve neked, míg szenvedett, kitérta karját, hogy megszabadítsa a szenvedéstől azokat, akik benned bíznak.

Mikor önként átadta magát a szenvedésre, hogy a halált elpusztítsa és az ördög láncait széttépje, eltiporja a poklot, megvilágosítsa az igazakat, megerősítse a végrendeletet, és kinyilvánítsa a feltámadást, a kenyeret kezébe véve hálát adott neked és így szólt: „Vegyétek, egyétek, ez az én testem, mely értetek megtöretik”. Ugyanúgy vette a kelyhet is mondván: „Ez az én vérem, mely értetek kiontatik. Mikor ezt teszitek, tegyétek az én emlékezetemre.”

Megemlékezvén tehát haláláról és feltámadásáról, felajánljuk neked ezt a kenyeret és ezt a kelyhet, hálát adva neked, hogy méltónak találjal minket, hogy színed előtt álljunk és szolgáljunk neked.

És kérünk, küldd el Szentlelkedet a szent egyház áldozati adományára, adj egységet mindazoknak, akik részesülnek benne. Engedd, hogy elteljenek a Szentlélekkel, és megerősödjenek az igazság hitében, hogy dicsérjünk és dicsőítsünk téged Fiad, Jézus Krisztus által, aki által tiéd a dicsőség és a tisztelet, a szent egyházban, a Szentlélekkel együtt most és mindörökkön örökké. Ámen.
(*Hippolytos: Traditio Apostolica*)

Nem ember az, aki megteszi, hogy az adományok Krisztus testvére és vérévé váljanak, hanem maga Krisztus, akit értünk megfeszítettek. A szavakat kimondó pap Krisztust jeleníti meg: de az erő és a kegyelem Istené. Ez az én testem – mondja. Ez a szó változtatja át az áldozati adományokat.

(*Aranyszájú Szent János: De prodicione Iudae homilia 1,6*)

Legyünk meggyőződve arról, hogy olyan dolog áll előttünk, amit nem a természet alakított ilyenné, hanem az áldás kónszekráltta, és az áldás hatékonysága meghaladja a természetet, hiszen az áldás erejéből éppen maga a természet változik át [...] Krisztus szava tehát, aki a semmiből létre tudta hozni azt, ami nem volt, a már létezőt ne tudná átváltoztatni azzá, ami korábban nem volt? Nem kisebb dolog új dolgokat teremteni, mint a természeteket átváltoztatni.

(*Szent Ambrus: De mysteriis 9,50*)

A dolgok lényege átváltozik, de a korábbi íz, a szín és a többi érzéki akcidensek megmaradnak.

(*Aversai Guitmund: De corporis 3.*)

Hálaadás az Atyának

Krisztus megtestesüléséért

szenvedéséért – a megváltásért

emlékezés az utolsó vacsorára

Jézus szavai mint hivatkozási alap

„Tegyétek az én emlékezetemre” – „megemlékezvén” – megemlékezés és felajánlás az Atyának

Közbenjáró kérések

- az egységért
- a lakóiban résztvevőkért
- hitért

Jézus Krisztus által

Ámen

220 körül

az adományok
Krisztus szavának említésére
az Atya erejéből (Szentlélek) és
kegyelméből
Krisztus testvére és vérévé válnak

390 körül

az áldás ereje

Krisztus szava teremtő szó – Az Atya
mindent Igéje és Bölcsessége, Krisztus
által teremtett
a kenyér és bor természetét is az Atya
változtatja át Igéje és Lelke által

380 körül

substantia
accidentia

1085 előtt

Hálát adunk neked, Istenünk, szeretett Fiad, Jézus Krisztus által, akit ezekben az utolsó időkben küldtél nekünk, mint szabadítót, megváltót és akaratod hírnökét, aki a te elválaszthatatlan Igéd, aki által mindent teremtettél; akiben kedved telt, akit leküldtél az égből a Szűz méhébe, és fogantaték, megtestesült és fiadként nyilatkozott meg, született a Szentlélektől és a Szűztől.

Ő betöltvén akaratodat és szent néped szereve neked, míg szenvedett, kitárta karját, hogy megszabadítsa a szenvedéstől azokat, akik benned bíznak.

Mikor önként átadta magát a szenvedésre, hogy a halált elpusztítsa és az ördög láncait széttépje, eltörölje a poklot, megvilágosítsa az igazakat, megerősítse a végrendeletet, és kinyilvánítsa a feltámadást, a kenyeret kezébe véve hálát adott neked és így szólt: „Vegyétek, egyétek, ez az én testem, mely értetek megtöretik”. Ugyanúgy vette a kelyhet is mondván: „Ez az én vérem, mely értetek kiontatik. Mikor ezt teszitek, tegyétek az én emlékezetemre.”

Megemlékezvén tehát haláláról és feltámadásáról, felajánljuk neked ezt a kenyeret és ezt a kelyhet, hálát adva neked, hogy méltónak találjal minket, hogy színed előtt álljunk és szolgáljunk neked.

És kérünk, küldd el Szentlelkedet a szent egyház áldozati adományára, adj egységet mindazoknak, akik részesülnek benne. Engedd, hogy elteljenek a Szentlélekkel, és megerősödjenek az igazság hitében, hogy dicsérjünk és dicsőítsünk téged Fiad, Jézus Krisztus által, aki által tiéd a dicsőség és a tisztelet, a szent egyházban, a Szentlélekkel együtt most és mindörökkön örökké. Ámen.

(Hippolytos: Traditio Apostolica)

Olvasd el a szöveget, és válaszolj a következő kérdésekre!

- 1. Hol hangzott el az illető hálaadó imádság a szent liturgiában?**
- 2. Bontsd négy lényegi egységre a szöveget és add meg lényegretörően az egységek tartalmát!**
- 3. Milyen szerepet tölt be Jézus szavainak említése?**
- 4. Vesd össze az illető szakaszt a Lk 22,7-20-szal! Emeld ki a közös részeket!**

A következő kérdéseknek járj utána:

- 1. Mi a Hippolytos-kánon?**
- 2. Hol hangzott el, milyen alkalommal?**
- 3. Melyik eukarisztikus imádság dolgozza fel ezt a kánont?**

Nem ember az, aki megteszi, hogy az adományok Krisztus testévé és vérévé váljanak, hanem maga Krisztus, akit értünk megfeszítettek. A szavakat kimondó pap Krisztust jeleníti meg: de az erő és a kegyelem Istené. Ez az én testem – mondja. Ez a szó változtatja át az áldozati adományokat.

(*Aranyszájú Szent János: De proditione Iudae homilia 1,6*)

Legyünk meggyőződve arról, hogy olyan dolog áll előttünk, amit nem a természet alakított ilyenné, hanem az áldás konzekrálta, és az áldás hatékonysága meghaladja a természetet, hiszen az áldás erejéből éppen maga a természet változik át [...] Krisztus szava tehát, aki a semmiből létre tudta hozni azt, ami nem volt, a már létezőt ne tudná átváltoztatni azzá, ami korábban nem volt? Nem kisebb dolog új dolgokat teremteni, mint a természeteket átváltoztatni.

(*Szent Ambrus: De mysteriis 9,50*)

A dolgok lényege átváltozik, de a korábbi íz, a szín és a többi érzéki akcidentek megmaradnak.

(*Aversai Guitmund: De corporis 3.*)

Olvasd el a Szent János-szöveget, és válaszolj a következő kérdésekre!

1. **Miről ír Aranyszájú Szent János?**
2. **Mely szavakról van szó?**
3. **Mi a pap szerepe az eukarisztikus imádságban?**
4. **Mi a különbség a varázslás és Krisztus szavainak említése között?**

Olvasd el a Szent Ambrus-szöveget, és válaszolj a következő kérdésekre!

1. **Milyen folyamatot ír le Ambrus?**
2. **Milyen áldásról van szó? Hol hangzik el?**
3. **A „a semmiből létre tudta hozni azt, ami nem volt” szakasz mire vonatkozik?**

A következő kérdéseknek járj utána:

1. **Mi a konzekrálás?**
2. **Melyik teológus vezette be a *transzszubsztanciáció* fogalmát?**
3. **Melyik filozófus rendszerére alapoz?**
4. **Mi a *szubsztancia* illetve az *akcidens*?**
5. **Mi a *hülémorfizmus*?**